

МЛЯ ТАНАЎДА

МОЯ НЕЧАЛО
НОВСЯКДЕЖНА

diasporiana.org.ua

SLOVENSKÉ PEDAGOGICKÉ NAKLADATELSTVO

МЛЯ ТАЛАЙДА

МОЯ
НЕЧАЛБ
НОВСЯКДЕЖНА

БІБЛІОТЕКА
ЗДУ

Словацьке педагогічне видавництво
в Братиславі
Відділ української літератури
в Пряшеві

1994

**Všetky práva vyhradené.
Toto dielo ani žiadnu jeho časť nemožno reprodukovať
bez súhlasu majiteľa práv.**

**© Ілля Галайда
Обкладинка © Тетяна Житнян**

Видання перше

ISBN 80-08-00132-1

**«КОМУ ПОВІМ ПЕЧАЛЬ СВОЮ»,
КОМУ РОЗКРИЮ ДУШУ?
НА РОЗДОРІЖЖІ Я СТОЮ,
КУДИСЬ ПОДАТИСЬ МУШУ.**

**ІДУ, НЕСУ З СОБОЮ ТИШИНУ,
А ВІРНУЮ ДОРОГУ ВКАЖЕ
ІЗ ВСІХ ДОРІГ ОДНУ
НЕЗЛАМНИЙ ДУХ БРОДЯЖИЙ.**

* * *

Йшли черешні до причастя,
а зозулі білим цвітом сповіщали
днину про зелене щастя.

Закували, накували
про мої благаання,
про мої бажання,
всю надію на кохання
в дим черешень заплітали,
та всміхнулось безталання.

НАШІ СПАСИТЕЛІ

Звідкіля ж вони,
ці народолобні,
пеклом світу обпалені в колі блуднім,
благовісні ангели?

Із якого роду вони,
у якому племені уколисані,
чи вони з нашого каміння гризли біду?
У них на обличчях підступність написана,
а уста – в меду.

Браття – херувими до святої Тайни,
не покаювшись, ідуть...
В них для болю душі місця немає,
сила бо силу безжалісно ламає
на хребті зневаженого люду.

Скільки вже було з'їджено Тіла,
скільки випито Крові,
скільки ще буде
для очищення блудливого бруду,
а так мало яскравіла
чаша тої святої Любові!
Не повірю їм. Сльоза розкаяння
не оросить рідну груду.

* * *

Від початку,
від початку
невідступних, дуже впертих –
кривавим списом... щоб завдячитись смерті.

Від початку
всіх нащадків
тим же хрестом,
тим же розп'яттям,
тим же прокляттям –
Ісус на хресті...
Кому тепер святую істину нести?

Від початку
знак зрадності несуть нащадки.
Хто з нас не щедрий на цілунки Юди,
на різні блуди,
коли на золотому дзеркалі блюдця
підносять спокусу сили властолюбця?
Та ніхто не здібний розкаятись прилюдно
і зашморгом вдавити підлість свою паскудну.

Від початку
продовження початку
розпалює жарінь
загнать Мефодія у гниль в'язниці,
щоб тьмою виїсти невиннії зіниці,
щоб потім
в кривавому поті
підступних поколінь
наректи його святим.

Від початку
всесильні впертими вимощують
криваву путь.
В їх руках смертю дихають печатки,
вони заради істини своєї
чужую істину на вогнище ведуть.
І ніхто немає сили вслід Ісусу
достойним бути Янові Гусу,
ні ситого бажання
ушкваритись правдою Бруна Джордана.

Хто з нас не ктитор,
не інквізитор
з тим же хрестом,
з тим же розп'яттям?
У нас за спиною наша тінь ката
повзе повзком.

Від початку
для нащадків
у підступних паяців, що грають
комедії раю і пекла,
заздрість хмелем замішана кепсько.
Вони невідступних і дуже впертих
шанують тільки мертвих.

* * *

Летіли на північ журавлі
і, немов космічні кораблі,
із піднебесся просигналили вони
веселий крик весни
моїй ще заспаній землі.

Цей клич відчув над студнею забутий
старий журавель.

Озвавсь, проскрипів,
в запеклій скруті
благав напитись чистої води.

Не зупинились журавлі,
захоплені привабою чужих земель.
І я б за вами мав злетіти над сади,
та не здолать мені
дихання рідної землі.

* * *

Лиш храм радіє співом піднебесним,
лиш там, за вітражами радість віфлеємська
між ангелами дихає в блаженстві
Святе Сімейство.

Всміхається наструнене серце маляті,
та не передбачає Мати
кров Сина на розп'ятті,
щоб смертю смерть попраати.
Аж потім, потім серцю розриватись.

А тут, на паперті низькодушних віків,
дим віроломства небо лоскоче.
Не йдуть услід за Звіздою ні тріє,
ні різноцаріє,
лише печаль звізда самітністю плескоче,
лише нас гонять з тупиків у племін тупиків,
куди ніхто не хоче,
ніхто не мріє,

бо Іроди долають простір кроком
неколодним,
на стайні серць повісивши замок холодний,

бо десь земні, звичайні діви
народжують синів для командирів,
щоб без вини
винуватим померкнуть на хрестах війни,
а матерям у жалях вікувати.

Лиш храм радіє співом піднебесним,
лиш там блаженство,
а тут, на паперті щодення, топиться зізда
в крові
без диму смірни й ладана волхвів.

* * *

Не надивлюсь на божий світ,
коли весна конопельковий сіє цвіт
й, порозливавши молоко на заспані терни,
вимірює розмах борозни,

а вітер зелений, ніби вівчарі,
жене буків отари до весни, –
чого мені ще треба?

Коли із крилосів гаїв закохані дрозди
хватають співом ризи благословенної зорі,
а жайворон натхненними крильми
підтримує блакитний купол неба, –
чого мені ще, любо, треба?

Ось вічний ребус,
коли дрозди із крилосів ведуть
вінчальну потребу.

* * *

Ми – Лазарі печерні напівмертві
чи зовсім трупи
/уже нас чути!/,
до телебачень привалені каменем смерті,
ждемо Його пришествя, а Він не йде,
не йде... не йде...

А якщо і прийде Чудо се
й покликне «Лазаре, вийди сюди»,
хто поцілує Його сліди
і хрест свій вслід за Ним понесе?

* * *

Злочинний світ зливає нам
асфальт на дно душі.
Не струменіє в небо синій фіміам,
не йдуть до Бога «Отченаші»,
лише вертить колесами бедлам.

Димить заасфальтований безглуздям час, –
то ж тьма гріховна в нас
і поза нас.

* * *

Воскреснуть берези тугою життя
без претензій на безсмертя.
У вічній круговерті
воскреснуть берези до саморозкриття.

А ми не здібні на подібні жертви
і душі наші не торкнуться їхніх дум.
Ніхто не зрозуміє їх невичерпний сум –
в нас тільки жевріє мрія про воскресення
з мертвих.

Воскреснуть навесні берези
у білих одежах херувимів
і на святі свої терези
поставлять нашу сплюндровану невинність.

ЗДИРАННЯ РИЗ

«І коли Він іще говорив, аж ось прийшов Юда, один із Дванадцятьох, а з ним люду багато від первосвященників і старійшин народу з мечами та киями».

/від Матфія єв., гл. 26, в. 47/

У Храмі Любові
йшла тихая сповідь.

У той Храм Любові,
у цю твердиню,
ніким не осквернену святиню,
нагрянула бідою, великою ганьбою,
мого затурканого роду темнота.

Вогнем палала кров до піни на губах,
ревіла у Храмі Любові,
ревіла темнота:
«Хватай його, схизматика! Здирайте ризи,
ламайте крижі!»

І потяглись десятки рук одежі рвати,
плювати.

У дикості навали
від тьми-тьменної над іконостасом,
над Спасом,
немов обірвана струна,
пробився вирок: «Згинь, сатана!»

В студенім Храмі Любові –
ненависті розгул до крові...
Зідрали ризи закривавлені,
немов з Христа перед розп'яттям,
а він опльований не слав прокляття,
лише на паперті розхристаний плакав.

У Храмі Любові –
нема людської Святої,
лише царює вінець терновий.

ЗАСВІТИСЬ, ЄРУСАЛИМЕ!

Не побачу своїми очима
стін Єрусалима,

лем піснями прикрию незагоєну рану.
Не окликну ту Соломонову кохану:
«Оглянись, оглянись,
Суламіф,
серце бо моє на Стіні плачу з наріканням
жде твого біблійного кохання».

Хтось там б'є поклони,
хтось там шле прокльони,
хтось там просить покаяння?

Глухо. Насититься Єрусалим
каянням пустим,
зрадами нашими й не нашими,
зздрістю нашою і не нашою ненаситною,
скритною.

Потім, завантажені гріхами тяжкими,
боязливо і фальшиво заспіваємо
з натажками:

«Засвітись, Єрусалиме
і розвеселись, Сіоне!»

Фіміамом не стелися, диме,
не кади, кадило, доокола тронів –
ми всі у полоні
страху і замучених чекань
винні без вини.
Кожний день збирає дань
закривавлена рука війни.

* * *

В задиханім чвалі
днів я впускаю
чужі турботи і печалі,
відкривши дверці:
заходьте, будь ласка, на слово
в моє безмірне обійстя серця,
наповненого дзвоном весен.
Сьогодні на ньому білопелюстково
від щедрого цвіту маминих черешень.

Співають у соборній апостольській церкві
«Христос воскрес».

Іди зі мною, мила, поки не посіяно
срібло на скронях.

О радосте, держу тебе в долонях,
як шейхи
брильянти в потаємних сейфах.

НЕЧЕСТИВИ

У храмах в печалі розбевканих дзвонів
скибку милосердя просять з амвонів:

«Господи, спаси нас і помилуй,
дай нам мужність і силу!»

А десь на вулиці в темних закутинах смерті
підрізує горло братові брат,
щоб з нього останнє здерти.

У плачі з амвонів
від Царських позолочених Врат
молитви всепрощаючий стогін.

У храмах – клич дзвонів,
на площах у ліс мікрофонів
огидністю брехні вожді підхмелені
в народолобстві алилуйщину верзять...
Цур їм, нечестивим! Свят, свят!

Слова елейні пливуть з амвонів
крізь ліс мікрофонів...
Дзвін за горами втомився і стих.
Як же мені в людині знайти
святую святих?

* * *

Як і тоді, коли у козуб
я збирав суниці,
стук сокири коріння тиші
підрубав –
злодій тяжко бука тям,
хекав свистом силікозу,
тям нещадно чорним потом,
як і тоді над потоком,
і бук заскрипів, заплакав,
grimнувся в обійми чорнолозу...
Як і тоді мене хтось ніби тям
жовтим блиском блискавиці.

* * *

Неначе перед чумою
чи на гостині чуми
репресій
іде гурбою,
іде потік процесій,
іде з хоругвами,
іде з хрестами
і прапорами,
тривожать небо зазубрені псалми.

Здається, що десь ген суворий інквізитор
благословив вогнів дими, –
і смертний час гребе копитом.

О Спасе, це нам готують Твою лиху годину.
Вже нам свої хрести нести,
вже голодом нас розпинають браття,
вже нас прибивають клинцями розп'яття,
вже наше зубожене життя
несуть на цвинтарі утіхи в домовину,
де мармурові чужі хрести
нам простирають обійми небуття.

* * *

Спів наш кволий, спів колядний –
спів неладний,
та ще й нудно театральний
замерз в метелицях пустих.

Веселий? Де же він?
Вітри його забрали на прогін.

Ми ждем, коли над нами зіронька ясна
чи з'явиться, чи змеркне назавжди,
бо вже у радості надії до темна
встромляє зло байдужістю підпалені хрести.

РІЗДВЯНІ ПЕЧАЛІ

1

Облуплений, роздягнений всевладно,
стою, немов Христос во Йордані,
стою очищений убогістю безрадно,
бо одяг мій гріхами-негріхами опалений,
авансом кидають у студню дані
митар з лихварем.

2

О Боже всюдисущий,
на глянець мій безробітний милостиво глянь!
Мені б трудитися у поті лица,
щоб хлібом насущним
сім'ю прокормити, не ритись,
в контейнерах збираючи дрань.
Прийми, мій Боже, роз'ятрений щем!
Я весь проколотий страхом безнадій –
стражденним не буде кінця,
прикритим демократії плащем.

З

Що ж ти мені,
Новий в туманах роче,
напророчиш
у вирві нездоланної брехні?
Десь ангели, здається, благовістять святвечір
на весь небосхил...
Вже падає мені на плечі
біла папороть знесилених крил.
А в храмі хтось свічки поставив перед
віттарем,
ми ще живем...

БУКОВА ПАМОРОЗЬ

Стулились буки сиві,
бо гунею вкрив їх біло-білий іній.
Мороз диханням їх у купу, подорожніх,
щоб голови покірно грілись.

Куди мене несе, що за сни мені наснились?

Стоять віковічні, немов богомольці,
що спізнались
у храм багатолюдний,
стоять уклінно, знявши шапки безрозсудно,
неначе грішники гучногосі,
що у розкаянні жєбруче милості просять
за непробачені провини
на призьбі літургії.

Стулились буки, голови схилили
у дебрі верховинські,
бо думи, як ланцюги на ногах злочинців,
навічно в'їлись,
прикуті до землі.

В той час привиділось мені,
як храм цей білий по синьому у вись пливе,
а паморозь чарує, сумніви пряде,
мені на душу полум'ям кладе,
далеко маряться вогні.

Я ЩЕ НЕ МЕРТВИЙ

Знов ескадрон вождів
кривими шаблями слів
злим наскоком вирубав цитадель моїх
почуттів.

Нехай горить мій біль нестерпний –
я ще не мертвий,
лише зухвалістю роздертий.
Мовчать уста мої, як сльози на стерні –
на контратаку не вистачить серця дзвін.

Кому, за що розбитим серцем я заплачу?
Не знаю, не хочу –
я власну тінь не перескочу,
тому зятятим криком я мовчу.

Я не осмілюсь, браття,
для власного розп'яття
клинців накувати,
я не достойний хресну путь долати –
вона приречена була для Нього Одного,
для спасіння невідомо мені – кого?

Брати мої, брати,
Його я слово істини прошу і доброти
від сущих на землі.
Брати мої, брати слов'яни,
не сипте сіль на давні рани!

Знов ескадрон дволиких слів
почне мене нальотом на шматки рубати...
Почне літа зозуля кукувати,
чи скоро вже... або далеко?
Яку надію принесли веснянії лелеки?

Нехай мовчать уста мої, як сльози на стерні –
на контратаку не вистачить серця дзвін.
Я ще не мертвий,
лише зухвалістю роздертий,
як Він.

СПОМИН

Напоїла мене пісенним соком мати
й хрестом благословила у світ суєти.

Все дала мені, що встигла віддати
від серця доброти,
собі залишивши потріскані долоні
і сиві скроні.

Тому за все до свого скону
я не виплачу свій довг синовній.

Спокою не дадуть мої сердечні незагойні
рани,
закуті у чуттєвий дзвін кайданів,
бо сльози мої провинні й солоні
не упадуть ніколи на її потріскані долоні.

Кують зозулі сиві,
б'ють молотками по ковадлах гір
аж дзвону повний двір.

Кують зозулі сиві...
Із кузень білий дим розквітчаних черешень
благословляє мить щасливих звершень.

Кують зозулі сиві.
Чому так радісно, коли біла ламає нам
хребти,
коли душа горить в потоці суєти?

Кують зозулі сиві.
Комусь кують зелене щастя довголіття,
комусь – розпуку безробіття.

Кують зозулі сиві,
кують підківки для чобіт весни,
і падають підківки в темінь гущини.

Кують зозулі сиві,
щоб нам любити і тужити,
а ми рахуємо на пальцях скільки нам ще
жити.

Кують зозулі сиві,
кують щасливі
у сонячній зливі.

ОКАЯННІ

В окаянних –
нема покаяння.

Вони від Каїна –
киї для каюння Авелів...
Чи так Закон велів?

В окаянних –
нема покаяння.

Вони із дикого сімені людства
для братогубства...
Своя душогубка?

В окаянних –
нема покаяння.

Вони – на Каїні
Каїн...

А може, із серця
колись випаде зависті камінь?

* * *

Що за привід, за примари?
Олов'яним тиском хмари
заповзають в душу...
Я, розп'ятий смутком,
зледеніти мушу.

Заморгали чорним оком,
засичали синім ротом...
Бачу: білим снігом сіють по Кичарі,
прикривають давніх предків
білими плахтами...
Що за чари?

Я ненавиджу себе:
мертвий холод душу лапами скребе...
Десь далеко спалахнули блискавки вогні...
Чи то мариться мені?
То ж дур-зілля серце напалося.

Я чекаю дотик сонця, як сивоволоса
ненька в бідній хаті
жалюгідну пенсію за свій труд конячий жде.
Хто тут і ким клятий?
Ген посивіли, та навесні
знов воскреснуть з мертвих ясени.
А ми?
Ждем Спасителя на страшному суді.

Що за привід, за примари,
що за чари по Кичарі?

СКИДАННЯ ЛИНОВИЩА

Бачу: виповзає з себе, мучиться змія.
Виповзла... і своєю дорогою пішла,
а линовище вітер спіймав
й кинув змахом на тернину.
Я у тім побачив давній гріх людини.

І враз аж мороз по тілі –
флюгером завертілось линовище грайливе,
а людці той напрям вітру вмить зловили...
Виповзають нині
з власної шкіри...
Скинули, нові наділи
і пишаються флюгерними флерами.
Збудували зміїні гнізда-вілли
і гасають шкуродерами.

Як далекий я від них, від їх суєти,
загнаної у споживчі хомути!

Я надіюсь – прийде день тихої, божої
розправи,
та й сморід їх розтлінний приймуть
гноєм зневажені трави.

ГИДКИЙ СОН

Таке гидке мені приснилося –
побачило серце політиків у візитках,
неначебто бісів у чорних, білих, синіх
ще й червоних свитках.

Одні вже сонце й місяць украли,
а інші старались спіймати душі страждальні
на білу сорочку сумління.

Самі ж у благочестя вдягались.

А здоровенні – за трон хватались...

Хтось кричав, хтось пищав,

хтось підпалював камін:

– Зажаримо? Ану,

вогню йому, вогню...

підкинь!

На мить здригнуло серце від владодралів
/таке й у сні не снилося!/,
бо на шию повісили камінь йому,
мов доблесний щит арлекіну,
щоб у власному жалю втопилося,
та й вишкірялись: – Вогню, вогню!
Амінь йому, амінь!
Пекельну жарінь!

ПОВСЯКДЕННІСТЬ

Філософи осмислюють неосмислений стан
речей,

снують тиради,
коли в покірній високій мольбі
голодні, бездомні милостиню просять
Христа ради.

Як серцю чистому пройти кубло гульби
і ліс благальних рук, мольбу очей?

Коли кривавий сум проколює світ і рух, –
там за стіною білих блудливих палаців
з потрісканих уст кров не тече,
там сміх підступних паяців,
там крикуни парламент порочать –
слова, мов пиво із душ порожненьких точать,
і точать,
і точать...

Торочать!..

Там за стіною...

Там за стіною білих блудливих палаців
у ліжках стегна відкоханих вуличних грацій
чекають хтивих багатих коханців,
бедлам еротики... танці.

Там за стіною...

А під стіною у чергах ганебних
ходячі моці з рукою простертою жебрів,
голодні вилізують тарілки бурди милосердя.

Як серцю пройти по дебрях
знедолених здорових ще рук?
За ким, чом стежить роздратований крук
по дебрях совісті й мольби очей?
– Надійсь – вийде ачей!

Не бійся, серце, стану речей і фраз,
пусти сльозу гострішу, ніж алмаз!

* * *

Місяць, немов голландський сир
на прилавках крамарів,
тихо лежав в небесній рамі,
просто для реклами –
не закусиш,
і не купиш
кусень бажаного краму.
Лиш дивись, як на всесвіту пустир
поспішає дивний плеск зорі
для гарячого кохання.

ЖЕБРУЮТЬ БАРДИ

У метушні,
у суєті,
у вічному русі
брудного, обшарпаного міста,
де безліч ніг втомлено вулицю топче,
де горла вулиць у задусі, –
збирають у шкатулі монети-намиста
оті –
охриплі співи непризнаних бардів.

Не поспішай, наївний хлопче,
чийй, котрій вклонитись правді,
бо розіб'ється серце конче
об крицю невалушних
і криводушних,
бо світлосяйна гине від оплесків кувалди.
Крізь темно зашторені вікна сито
кружляє пишна музика Вівальді...
Не поспішай думками в літо,
де синькою змальовані Карпати
і на плаї присіли місячні сонати
вогню-печалі.

Присіли,
як птиці безсилі,
заблукали
і скаменіли враз і назавжди...

Пожди!

Співають тужно до зриву міокардів
в буденній поточності мурашника-міста...
Іще одна упала у шкатулю монета-намисто,
немов сльоза над жалістю зневажених бардів.
Яка тут сила божої правди?

МИ СІЗІФАМИ СТАЛИ

Коли Сізіфів камінь висковзнув із рук
на чорний брук
проклятих наших душ,
я думав: і ми колись вирвемось
із пекла цієї вічної драми
і нам відчинять для натхнення світлі брами.
Та ні!
Придворні пройди-хитруни
зухвало
на долю кару нам післали –
із пекла знов у пекло,
щоб злидні годувати далі,
щоб піт кривавий потік запекло
з убогих піль.
Сізіфові мозолі нам натре каміння,
розпалить вибух жил.
Коли ж нам дочекатись жмені райського
проміння?

НАСТАНЕ ЧАС КИДАТИ КАМІННЯ

Коли у відчаї високої мольби
голодні, обездолені роти
попросять: «хліба насущного мені»,
коли кривавий сум проб'є весь світ
від ситих бенкетів глухоти й забутого
сумління,
лише тоді хтось кине клич – вічний заповіт:
«Настав час кидати каміння!»

Ми ожебрачені,
ми з душами щемлячими,
наситимось молитвами гарячими,
та й в обіймах голоду ляжемо спати
з упованням на милосердного Христа
і Божую Матір.

Але не змовкнуть наші не осквернені уста
в святій ненависті, що в нас мандрує
м'язами,
поки не прийде смертний час.
Лише тоді стражденні приймемо
останнє миропомазання.

* * *

Було вже болісне прощання,
гірка гостина вже була,
ой давно була!.. і вічна пам'ять
по цвинтарі посіяна вітрами.

А я постійно бачу,
як хустинами-жалобами плаче
печаль за столами,
бо вже не допомгло пиття святої цілющої
води,

бо серце чує тужне нарікання
і в'яже нитки неслухання,
і щем повзе роздертий пахом резеди,
і просить сліз, як дощику каня.

Тому так часто привижається у сні,
як журавлями білими батьки
злітають у вирій тайний назавжди,
клич чорної печалі оставляючи мені.

НАВОРОЖИЛА ВОРОЖКА

Наворожила матері ворожка
про ясну долю хлопця
на вишитій сорочці.
Пробач мені, ненько,
що доля стелилась низенько
по твоїх потрісканих долонях,
що не приніс я радість з далеких доріг,
що не поклав я щастя до ніг твоїх,
лиш сльози мої солоні.

Наворожила матері ворожка
туманом слів про хлопця.
Зісталась мати в хаті необжитій,
як серед жита
забутая волошка.

* * *

Явір мій кошлатий,
явір з яворів...

Не вернуть дитинство й череду корів –
хто ж тут винуватий?

Явір мій кошлатий,
явір з яворів?..

Сіли обездирлені на гілля крилате
білі зграї мрій.

Гнеться явір, гнеться у лабетах вітру,
як мій дід на radoщах
від вогню півлітра.

А світ далі крутиться в чорному тумані
мафій і родинних кланів...

Я згорьований і п'янкий від болю,
бо веселість днів
виїла із серця підвечірня тінь,
як на ріднім полію
ненажерна птиця батьківське зеренце.

Я кручуся, як за куделлю мами
тихе веретенце
і на нитці конопляній
держиться життя – продірявлене сукенце.

МОЛИТВА

Чиясь душа квилела біля хреста.
Дзвін благовістив, молились уста:
– Ісусе-Спасе, перед Тобою душі моєї стан.
Вона не гідна доткнутись губами
Твоїх цілющих, роз'ятрених предвічних
ран...

Ісусе, змилуйся над нами.

Куди її посадиш, сидячи на троні
не у вінці терновім?
Чи то праворуч, чи... смертельний гріх...
чи плазувати їй у ніг Твоїх?

Спасителю,
прийми її, зарубками життя покарбовану,
покірну, в поросі сльозами викупану,
прийми злу, бо з відчаю я бив дружину,
як ту німу скотину...
Згоріла доброта в мені,
та часом ще вона так синьо-синя,
як мамині очі з небом в глибині.

Така ось неприкаяна душа моя,
її Ти невідкупний Судія.

Іду кінець путі...

Як же мені предстати,
як на Твоєму,
як на останньому,
як на суді?

Затихли розпалені уста,
лише ридання душі вив вітер навколо хреста.

* * *

Чи ми лише до запрягу в ярмо
воли слухняні на чолі з клеймом?
Чи хочуть нас розп'яти скотячим страхом,
розп'яти камінним мовчанням душі кволі?
Блудне повернення в зачарованому колі.
А шахраї одним рішучим махом,
поївши демократичну пашу
в рожевім тоні,
немов повій, загнали в стійла совість нашу,
торочать мереживом слова,
з натуги хрипнуть телефони,
із телебачень ллється кальна політична
вода...

Які ще придумують оргії,
які ще злодійства,
видовища майданні, лицедійства,
закрутяться в блудливому колесі історії?

Я до смерті втомлений,
як звір, що в клітку часу зловлений
для чужого жертвоприношення,
щоб благословити повсякдення.

* * *

Живеш на возі з порами року...
Колеса в'язнуть, а далі – ні кроку!

Спитай у трав, куди життя відходить,
коли твій сад розкішним цвітом колобродить.
Це йде весна до буйного цвітіння.
Вже зайве тут питати
і плакати дарма –
не усміхнеться батько, не усміхнеться мати.
Чому батьками пахне біле шумовиння,
а їх уже нема?

Вже сонця ясного розпалене весло
упало яблуням до ніг.
Не поспішає батько на нічліг,
лиш руку часто прикладає на чоло, –
це літо міцно стало до керма.
Причувся поруч десь привітний голос мами –
і двір засвітився батьками,
а їх уже нема, давно нема.

У золоті-багрянці непідкупна пані
збирає листя коло маминого ганку
і цілими днями до нестями
звива танці шатрової циганки.
Вона не кличе більше на хрестини,
лиш милосердя «П'ятдесятого псалма».
Чому батьками плаче оклик журавлиний,
а їх уже нема?

Спитай у трав, куди життя відходить.
За оборогом сум насвистує нескорене стебло.
Примарилось, почулося мені батьків клич
з дороги.

Не сплять вітри, як смерть метуть верхами,
осиротіло батькове і мамине житло,
на стрісі стогне цомплів бахрома,
а хата дихає батьками,
а їх давно уже нема,

і страшно, бо ніколи вже не буде
на святі весен у колі друзів.

Я до смерті втомлений,
як звір, що в клітку часу зловлений
для чужого жертвоприношення,
щоб благословити повсякдення.

* * *

Живеш на возі з порами року...
Колеса в'язнуть, а далі – ні кроку!

Спитай у трав, куди життя відходить,
коли твій сад розкішним цвітом колобродить.
Це йде весна до буйного цвітіння.
Вже зайве тут питати
і плакати дарма –
не усміхнеться батько, не усміхнеться мати.
Чому батьками пахне біле шумовиння,
а їх уже нема?

Вже сонця ясного розпалене весло
упало яблуням до ніг.
Не поспішає батько на нічліг,
лиш руку часто прикладає на чоло, –
це літо міцно стало до керма.
Причувся поруч десь привітний голос мами –
і двір засвітився батьками,
а їх уже нема, давно нема.

У золоті-багрянці непідкупна пані
збирає листя коло маминого ганку
і цілими днями до нестями
звива танці шатрової циганки.
Вона не кличе більше на хрестини,
лиш милосердя «П'ятдесятого псалма».
Чому батьками плаче оклик журавлиний,
а їх уже нема?

Спитай у трав, куди життя відходить.
За оборогом сум насвистує нескорене стебло.
Примарилось, почулося мені батьків клич
з дороги.

Не сплять вітри, як смерть метуть верхами,
осиротіло батькове і мамине житло,
на стрісі стогне цомплів бахрама,
а хата дихає батьками,
а їх давно уже нема,

і страшно, бо ніколи вже не буде
на святі весен у колі друзів.

ЧІПЕЦЬ

Не видасть пам'ять, не оживе у рамі
волосся русе у моєї мами
на проділ приласкане,
у контю косою закручене.

Чіпець, як серп місяця
на голові зірками світиться.
У зорях пацюркових засмучено
ще жевріє червона й чорная драма...

Ой скільки тут було старання,
чесання, заплітання-розплітання
до божого світання!

У зорях пацюркових засмучено
ще жевріє червона й чорная драма...

Ой скільки на чіпці зірок упало,
ой скільки там люби-мене голубизни
нассалось,
ночей недоспаних зісталось!

У зорях пацюркових засмучено
ще жевріє червона й чорная драма...

Чужим невістам щастя вишивала,
пацюрочки дрібненькі
рівнесенько складала, квіттям чарувала
по бархатному полю,
свою же непередбачену, незavidну долю
під брилу серця, під замок поклала!..
Була на світі мама, та її не стало –
без залишку забрала непрошена Дама...

Зістав чіпець. Він нині
забутим, чорним місяцем лежить у скрині...
Заглянеш – списом проб'є жаль.
Чіпець отой –
моя журба, моя печаль,
душі моєї тихий зойк.

У зорях пацюркових печалиться
остання драма.

* * *

Зрізали сливу,
впала на коліна.
Не отямилась, вже з неї –
соком заплакані поліна,
осторонь відкинули білого цвітіння гриву.

Чом її, вродливу?
– «Ти даєшся диву?
Треба пам'ятати на прийдешню зиму».

А я, тремтячи, зібрав весь цвіт сливковий,
підстебнув примару до творчого горіння.
Вже нема спасіння –
ти мені, кохана, у дереві з'явилась,
як пречиста Діва в одязі шовковім.

Взяв я долото і гострим жалом
втїлив образ твій навалом
почуттів,
молитовно впавши на коліна.

Не згоріло сливкове поліно,
загорілось серце дивною красою,
ладною різьбою
по сусідській сливі, що упала на коліна.

Я ВСЮ НАРУГУ ПРИЙМУ

Коли незваним гостем
зі мною за стіл сяде смуток,
я мовчки з ним вечерею ділюсь
і не питаю, чому прийшов,
лише готую подорожньому постіль
і зайвих не кладу умов:
захочеш – до ранку заночуй,
лиш душу не карбуй!

В той час чомусь,
кохана,
я у передчутті молюсь,
як на горі Оливній
предречений Ісус...

А гість не поспішає: валіза повна сліз
від вбивства та насилля,
від кривавого похмілля
всіх духовних криз.

Обвив мене, як дріт колючий,
і я боюсь – не вистачить збережених сил,
щоб здолати прийдешню неминучість –
біду, що випустить життя із жил.

Тому, кохана,
я у передчутті молюсь,
як на горі Оливній
предречений Ісус.

Ачей минує нас ся чаша гірка...
Я все прийму: наругу і кляття,
уже підставлена щока.

ПРО ГЕНИ /І/

Коли ночами безсоння липне до мене,
як смола,
блукаю я думками по гущавині віків,
і всюди таємничий спів
заклятих генів
сповили сповитухи у пелени
мовчання,
у темряві віків без надій блукання.

Сплеск пам'яті мене все кличе до стола:
диви, як угри слов'янок в наложниці беруть,
диви, як здирає дика хтивість половчанина
спідницю на очі згвалтованій донці
галичанина,
диви, як Батиева стріла
нас заганяє з берегів Дністра
під урвища Карпат,
там за туманами твій кат...
А гени мовчать.

О гени, якими тайнами дозріваєте
на дереві забутих поколінь?
Яку ще славу для нас здобуваєте?
Мовчання тайни. Лем пахне степова полинь
й смола карпатської ялини.
Ми не згоряєм від ганьби вогнем червоної
калини,
лем байдуже обтятим кленом стоїмо
над плаєм,
кудись тягнемось, а куди – не знаєм.

Нема, нема у нас запеклого горіння,
а я в гущавині віків шукаю,
де наше коріння...

Над ранком
від втоми
вкриваються гени
мовчанням синього серпанку.
Хто ми?

ЖАЙВОРОНОК

Лише рум'янець схопить небосхил,
вже бачиш трепет крил,
вже весело журчить собі,
немов потічкова вода.

І я б хотів услід за ним
підняти радість теплого гнізда,
та де набратись сил?

Я б викупав у небі почуття старі,
я б з ним вгорі
пісні із піднебесся людям слав
для благодаті світлих дум...
Прислухайтесь – він доспіває сум,
що я не доспівав.

ЩЕ РАЗ ПРО ГЕНИ /II/

О клятті наші гени,
підступності, зрадливості синдром!
Ламають над нами голови вчені:
«Що за нацмени,
що за аборигени,
куди ще лізуть напролом!?»

О клятї наші гени!
А ми, бувало за скибу землиці
брат братові... по голові топором...
Не раз слізьми поливали борозни криваві
молоді вдовиці
в хустинках чорних, як згряя ворон.

О клятї наші гени,
чужинцем приспані у розпалі гульби
і наскрізь страхом в ріднім домі полонені.
О клятї наші гени,
чому душа підлегла комусь упала
під ковані зап'ятки ворожби?

О кляті наші гени!

Ми від журби, недолі і біди скажені...

Невже ж весь рід наш унизиться до колін

й вилизуватиме з чужих боканч гіркого

пороху полинь

зрадливим язиком?

Ой часто в нас і розумцю – на півжмені

і перед всесильними трепетно б'ємо чолом!

О в спліні втоплені гени!

Боюсь – проснеться темний звір-відчай,

замутиться душа і гнівом закипить,

як в ті часи:

«Ах, ти мені – закис на ступляй,

так я тобі слизну по горлі гострим жалом

коси!»

О, таємничі наші гени

нассались сповіддю ялиць, буків і кленів

й розквітчаних теренів!..

Яка в них глибина, яка висота!

Кипить в них і жовчна заздрість,

й малинового соку доброта,

й чужинцеві поданий мамою дзбанок молока.

БУЧНІ ПАРЛАМЕНТИ

Десь там битва йде за крісла і стільці,
десь у владах гарцюють браво,
фиркають, мов стригунці,
відстоявши істину свою і право.

Там з трибун
бучі парламентів
без регламентів –
голосів табун,

ніби валашних жеребців
змусили зародити безплідність
чорної трудяги-кобилиці,
добре відкормлені оці,
вибрані, негідні,
позривавши суніці,

далі пасуться на тілі зневаженої маси,
а ми від ганьби дивимося в землю
і блаженно
усміхаємось негоже,
як світ круглолиций
корчить відчаю гримаси,
світ в гіпнозі
вічних пороків,
а ми ждем нових пророків.

ЗБИГОВИСЬКО БАШИБУЗУКІВ

Полетіли гуски сірі,
сиро-сірі,
полетіли в дальній ірій –
посідають на Балкан,

а в Європі дипломати репетирують канкан.

Гуски сірі поспішають
десь на Саву, десь за Драву
здобувати чорну славу,
скликати свій клан,

а в Європі дипломати грають карти,
репетирують канкан.

Позліталась із гнізда
землю шматувати,
автоматним швом зшивати
в касках синіх, в масках сербів і хорватів
шакалина миротворницька орда,
а в Європі дипломати репетують,
репетирують канкан.

І ведуть, ведуть синів
на воєнну страту,
на нові розп'яття
без третейських праведних судів,
а в Європі дипломати репетирують канкан.

Прилетіли гуски сірі.
Не спіймати ката,
блиск його сокири.
Сидимо. Воланням, страхом наповнюється
хата,
а злочинці миролюбство теревеняць
до півночі –
ворон воронові не виклює очі
над обезголовленим трупом вбитого дитяти.

ТРАВА ЛУГОВА

Лише аби відчути над собою

проміння глечик –

вже оголяє для спокуси плечі.

Лише аби відчути подих вітру – вона

з мольбою:

«Візьми, візьми мене з собою!»

І вмить кипить по жилах насолода,

і вже біжить з цілунками до сонця,

і нігу розливає на пухкій попонці.

Не думає про день прийдешній, про скрутну

долю,

їй би лише цілунки та смак студеної роси.

Що їй там, що з-під бука вже летить по полю

клепання гострої коси!

В той час так хочеться бути листочком тої

трави розквітчаної лугової.

* * *

О Земле Руська,
що з тобою сталося в картопляній гнилі слів?
Під Кичарами прибита до хрестів
нашими іудами й чужими пілатами,
зойками мовчиш, а шипшина-свербигузка
в терновому вінці багровим полум'ям горить.

О Земле Руська!
Ковчег твій розбився, онімів
в потоці глупості й тупості синів.
Намулом невдячності накриється все!
А гілочку оливи у дзьобі
який ще голуб,
яка ще голубиця в якій оздобі
знов принесе?

О Земле Руська,
синичко моя, боягузко!
Ми шелестом-шумом чвар-перечвар пробиті,
діряві ми, як сніг навесні,
ми хворі більмами, бо воском завоцнені вуха.
Хто обрізає язик слову небесному,
хто жовцю знов плює в небесні води,
хто пожирає наші ненароджені сходи?

О Земле Руська,
від сліз не висохнуть збаламучені русла.
Тремтиш, як діва голоперса,
що на вітрі руками брудними здерта.
О горе нам, коли завчасу не покаємось!
Поплачемо самі над собою – та й годі...
Аж потім розвалимось,
як той монастир у Красному Броді.

О Земле Руська!
Лежиш зневажена, згвалтована...
Перевертнем-часом підкинута комусь під тин.
І – диво! Усміхаєшся, бо в небі розбитім
голубім
радісно плачуть журавлі та дикії гуски.
Смієшся? Що тобі загин?!

О Земле Руська!
Їси кривавий хліб,
стань на коліна і молись,
немов осикова галузка,
бо тінь твоя – святі Борис
і Гліб,
бо вже підкравсь до тебе
з мечем злочинним Святополк якийсь,
бо окаянный оком кривавим підпалює тебе.
О, Земле, надінь кольчугу мужності,
як колись,
перехрестись,
іди!..

КАРНА І ЖЛЯ

Карно і Жле, на мотузі
душу мою не тягніть по всій Україні,
бо згорю у тузі.

Не ходити нам шляхами,
де посіяно руками Ольговичів
розбрат окаянный –
ними ходила кривавая слава,
мечеться, затемнює очі тінь Ізяслава.

Навкривалась Україна китайками жалю
від Чигрина до Дунаю...

Чи хтось нині клятву вознесе останню
і уста покладе на хрест цілувальний?
Чорна хмара галичі
гострить дзьоб над Галичем.

Україно, не дай землі, що батьками
злюблена до згину,
впасти на коліна.
Вмиту, її теплими дощами
най цілує зріле откровення
і твоє прозріння.

ЛІТО

Осідлає сонце незрадливе,
візьме віжки, вкаже силу рук
і поскаче світлогриве
від кохання до розлук.

Стихнуть трави нерозумні під його копитом.
Не надійся, огнецвіте, на весняний день –
понаставить сіна копи,
а мені одні турботи...
І тоді-то піде світом,
як душі моєї нестриманий огонь.

Зчервоніє вовчим маком,
як жених, що сватати іде,
прогримить грозою,
як у церкві басом архідиякон.

Дозріває яхонтом вино,
бродить силою любові
до кипіння крові...
Ось тоді-то, розпалене, воно
сяде перепілкою на стернину жнив,
і п'янке діждеться розбещених обіймів злив.

Десь дозріє, бо дозріли вже жита
і чиєсь життя.

А бузьки уже пророчать обрїй темносїрий,
улітаючи у синїй вирїй.

ПРИМАРА БАРХАТНОЇ МАНТІЇ

/До 400-ліття Я. А. Коменського/

На вулиці сердито десь циганська тринькає
гітара...

Задумало, надумало дум розпалене чоло,
як враз зненацька, мов примара
бархатної мантиї, чорнеє крило
Учителя Народів мене повело
у «Лабіринт світу»...

На браму сурмив розбещений Сурмач...
Бездомний, гнаний поневірянням блукач
ніс на плечах столітньої турботи
і сіру куряву з доріг Європи,
ніс істини просвіту.

Та й демон схопив світельце надій
і поволік по кривавому пеклі подій,
запхавши у мішок благодійного чванства.
Грій руки, ангеле грішний, грій
на нашій гарячій біді!

Тож смійся запекло,

бо в серці замість раю – дике наземне пекло.

А ми

лабіринтами

блукаємо,

куди – не знаємо!

Це ти розтратився, розсипався на дрібні

у гущині шершневої рідні

і нас Чорнобилем тричі розп'яв,

бо знав,

що в нас зросте страх осики,

чорне билля чорної душі –

нова чінгісхань дика.

Блукаємо

лабіринтами дикого хамства.

Куди? – Не знаємо,

бо втрачена Аріаднина нитка.

На вулиці побренькує циганська розплакана

гітара...

Надумало дум чоло в печалі –

зістала тінь мантиї-примари...

Коменського не стало!

ДУМА ПРО УЧИТЕЛЯ

/Пам'яті В. П. Латти/

1

Скільки неба над тобою,
скільки звізд пише вічність самотою,
скільки мір наміряли вітри карпатські
тобою пройдених доріг?
Скільки раз наскаржились вони тобі,
як босоніж терли засолені шлеї бідняцькі?
Скільки раз над тобою
відшелеститься листя
і трави віковічні?

2

Вічно... вічно
веслують, пливуть роки над нами
невтомленими журавлями
і кидають нас під скальпели лопат
археологічних.

Хто пригубить праведні уста
до зів'ялих літер старенького хреста?
Не відгукнуться, оніміють губи, мов дощ
на борозні.

Чом бо носять за плечима самотності
скам'янілі дні?

Хрести... Вселяються в душу хрести.
Вони камінними руками покличуть
й моє життя

у небуття.

3

Подарувала мати світові дитину
й благословила: «Біжи, не оглядайся, сину!»
Не раз вона туманила очі сльозами,
не раз їй в душу закрадались тривоги
повними возами!

Хитріші швидко поїздом життя
ловили крісла для посадки, і для зради
готові були з сонця шкіру дерти,
не боячись ні бога, ні смерті.

Той час, той час каменем застряне у хрестах,
і смерть поagne пригублене колосся.

Дивись, не збулося,
все перевернулося прахом,
хтось звихався, хтось падав, зацькований
страхом;
а ти, учителю, пішки
взяв, мій боже, міряти ногами шкіру
загублених доріг
без передишки.

4

Не впала слава тобі до ніг,
лише окрайці ночі свічки запалювали
будням,
щоб у кожному слові тремтіло відлуння
душ пращурів твоїх.

Украло слово душу, а вона
гаряча повела, пішла по бритвах днів
від села і до села
в торбину позбиратъ слова,
як отой невідступний в істині Сковорода.

Чому? Яка це сила тебе повела?
Чи був це голос крові,
чи нас це перелесниками водять по лісах
пісні колискові?
Затихла молитва на устах материнських
на останньому слові
у місячну повінь
в піснях херувимських.

5

О слово рідне, мое прокляття і моє спасіння,
посіяли твоє лихе насіння
в щіливі серця камінні
вітри карпатські розмахом вільним
і сильним.

Мій боже, як далеко ми від дому,
як легко п'яти лижемо чожому!

Душевнохворі душегуби
доносили, наносили гори бруду,
і на учителя ім'я
була закинена петля.
Прости їм, учителю, мізерність
і скверність.

6

Догоріла душа,
як прощальна, та остання,
заплакана свіча.

Позначила доля смертним крилом
твое замучене чоло
і лезо коси всміхнулось без вагання.

Упало серце на дно віків,
а за ним чиясь сльоза бездоганна,
і тремник в руках потрісканих тремтів...

7

В молитві благають уста мої уперті:
чому не пожалів творець творця
і тайну тайн у гріб поклав
до воскресення мертвих?
Най воскреснуть нині заблукані серця!

Скільки неба над тобою,
скільки сонця
у небесному віконці,
і дощів, і хмар!

Що ми на цій землі? Миттєвий дар
з небуття
у небуття?

Учителю, я над тобою
схиляюсь головою,
бо слово буде вічно вітром трави м'яти,
бо у дорогу нас благословляє мати.

* * *

Літа мої, немов ті коні,
зірвалися з припонів.

Чвалають коні... Гриви огняні
підпалюють вечірні зорі вдалині.
Їх дзвін підків в мені
висаджує неспокій днів
давню згорілих на вогнищах часів.

Далеко відчувалали від дитинства коні,
потративши підпруги від вовчої погоні.
Не позбирать мені підковний дзвін –
він

обпалює мої долоні до сивин.

Чвалають коні,

басують коні –

у поті чвалу задихання втоми.

Я вершник ще, я мить життя ловлю,

ловлю,

ловлю над прірвою,

та стук копит несе літа мої у тьму

глухоніму.

* * *

Мій крик розпачливий, мої волення до небес
втопились у моїх жебротах.

Просив я доброти, як милостині жебрак –
ніхто мені не кинув співчуття медяк,
бо душі замкнені, і на воротах –
таблички – «Обережно, у дворі злий пес!»

Чекав я довго у журботах,
від стукотіння окровавився кулак...
Десь раптом скригнули ворота,
хтось заридав, мабуть від сорому воскрес.

* * *

Щоночі, щоночі у снах
душа моя, немов в прозірчастому німбі птах,
кудись відлітає,
залишаючи мені життя окраєць.

Не знаю я, де в цю мить, таємничу мить
вона заплутано пряде Аріаднину нить:
чи з предками підпалює у Храмі вічні
фіміями,
чи у майбутньому живе.

Чому так часто, душе, відлітаєш,
чому блукаєш знаними і незнаними краями?
Чого так, душе, нестримано шукаєш
між мною й дивними світами
і повертаєш десь над ранком,
прикривши очі втомленим серпанком?

Зістань зі мною, відпочинь! –
Я ще живий, ще не роздвоєний дочиста.
Розкрий мені 'одвічну тайну передвістя –
десь за рікою б'є копитом білий кінь,
дзвінком віддзвонює дзінь-дзінь,
твое амінь.

* * *

Сам собі я опришок
на своїм плаю.

Мій неспокій не знайде затишок,
не прихилить в ньому голову свою,
лиш загине від падіння з висоти.

Ой опришку, опришку,
в душу свою камінну,
несумлінну
замість хмелю з розбою пропусти усмішку,
дай їй більше плачу і вогню
доброти.

* * *

Зацвітуть у саді вишні
у привабах грішних.
В біле вдягнуться черешні,
як же їх не їсти?

Будуть зріти в соромі розбуджених соків,
поки не згорять на синьому вогні
скрут прийдешніх,
залишаючи мені
білість пелюстків.

* * *

Не жури мене, кохана, не тривож,
вслід за піснею летіти не зови
у ті біблійно оспівані краї, –
мені у серці свою йордань проспівала мати,
навколо ніг обвилась Топля й Черемош.

Не піду я, любко, перстень твій глядати,
з ворожнечею звітатись
на йордань,
на Йордан-воді,
на красному броді,
на Йордан.

Не появиться мені
ні Спаситель,
ні Іоанн
Хреститель,
ні Голуб в сяві синизни.

Не піду я, мила, на йордань.
На Йордан-воді,
на краснім броді
кров'ю бурить бистрина...
Во Йордані
обмивають рани
невгамовні, войовничі племена.

Не жури мене, кохана, не тривож –
від Йордану серце кинуло у дрож.

* * *

Якби вгадать ти міг –
не вийшов би у ніч глуху
за батьківський поріг.
До нього страх повзе із всіх доріг –
ідуть розбійники з битого шляху,
ідуть злочинці в день і ніч глуху.

Якби вгадать ти міг,
де власна кров тебе уб'є,
де не застрілений в бою,
де не зарізаний в постелі,
де не засипаний в пустелі,
де зложиш голову свою
всесильному кінцю до ніг.

Якби вгадать ти міг,
не вийшов би за батьківський поріг.
А все ж ідеш у путь –
вона твоя, так неминуче всі ідуть,
бо свідчити треба відтоді
чи на земному, чи на Страшному Суді.

ТРИПТИХ ПРО ПІСНЮ

1

Не раз себе я краю,
скупий мій краю,
родимий,
нелюдимий,
камінний мій раю:

Чом душі в нас камінні,
чом негостинні?

А як почне палати неспинний
огень пісенних ритмів –
розпечені вони у вирі ненаситнім,
святими вирвуться сльозами
і упадуть до ніг доброти,
і спалахне від каменя камінь...
Такі це душі наші скам'янілі, золоті.

Ось так постійно з тобою краюсь,
скупий мій раю.

Впало колесо з нашої теліги
й полетіло
розтинати наше роздягнене тіло.
Зрізало колесо бархатність відліги,
колесо підступне,
колесо зрадливе,
колесо шалене з верхів верховини
пісню розчавило на дві половини.

О святий наш Боже, серце ще не раз залле
горе немале!

З

Стихнеш, пісне, як потлумлена трава
під гарячим тілом закоханців.

Назавжди? Не повірю!

Ти придбаєш силу божества.

Рано-вранці

я знов покладу тобі до ніг слова молитви:

– Радуйся, вмиваючись слізьми
в сонячнім багрянці!

* * *

Коли, зозуле, твоє кування
накличе радощі земні,
коли ти цвітом черешневого бажання
простелиш білі дні мені?

Чекаю птицю синю. Час пливе...
Долоня на чолі – острішком.
Вже тайна зради очі виїла сповна,
а птиці синьої нема –
десь з воротилою-опришком
вона в хоромині у клітці золотій живе.

Наклич мені, зозуле, щастя
хоч трішечки у жмені
і я з розколиною в серці помсти
у всепрощенні і благословенні
прийму все таїнство причастя.

СУМНІВИ

Присіли сумніви, мов птиці,
присіли сиротливі на схід малиновий...
Ти відійшла... На сльозі
тремтіло сяйво Вечерниці...
Не вірити тобі, повірити на добрім слові?
Кому повім про синій смуток?
Вже біль дозрів, як лісові суниці,
бо біс нам душі крутить круто,
а я чомусь прошу святої чи грішної любові.

Присіли сумніви. Мене судить готові.
Присіли чорні птиці.

* * *

Як з ранку до білого дня
морила мати лугом те,
що болем пальців наляла,
як ткала,
як голова боліла від прання,
як білила сонцем полотно льняне, –
так я вибілюю душу лугом добра,
щоб перед світом й власним сумлінням
чистою була.

* * *

Я чистим буду, як сльоза, що з озера
Синевір,
мовчати буду,
як синє серед синіх гір,
заманювати буду в душу – глиб-пучину.
Заходьте й купайтесь у моїй печалі,
моєму жалі,
розбийте плеском люстро плеса,
та я не згину.

Я заспокоюсь, як липневих злив осадок.
Ви не побачите в душі моїй повільний танець
під місячну повінь русалок,
лише усмішку сонця і зірок ясних.
Я плакати буду оком Синевіра,
коли зневіра
зрадливих душ накинє чорний плащ мені на
дих,
навалить бруду,
тоді над вашою підлістю, над вашою убогістю
я плакати буду,
ачей сльоза пробудить рідну груду.

* * *

Лиш так, від нема що робити,
вийду на двір й почну зірки рахувати
у постійній кризі ночі.
Стріхою сяйва до землі прибитий,
вже не дорахуюсь – їх недоступність
вщент мені таємно виссе очі
і осліплений, намацуванням я вернусь
до хати,
щоб пожити чи проіснувати?

* * *

Над криницею у дзеркало води дививсь
дідом в землю вбитий журавель колись.
Йому всміхалась сині вись
і манила вниз,
а він думу думав про сльози криниць,
падаючи ниць,
а в небі благовістив веселий поклик
журавлів...

Затремтів,
ніби болем проскрипів:
– Подождіть!
І я б з вами від скажених сивих бід
до чужих земель...
Пролетіли журавлі, пропав їх слід,
лиш над студнею височить, сумує дідів
журавель.

СТАРІ БУКИ

Стоять, як вічності печалі,
як із гілок посплітані скрижалі,
стоять обрубані, позначені рубцями,
як доля наша обкрадена
на світовім майдані,
та й закута у літа кайданні.

Я перед вами на коліна припаду
і до ніг покладу
мій вірш останній...

А після смутний схід зорі
і ваші голови старі
загорнуть у пісні священні
нові прийдешні піснярі.

МІННЕ ПОЛЕ РОЗЛУК

Кохана, я знов на мінному полі розлук
й розчарувань.

Півкроку вправо, півкроку вліво –
усюди вибух мук,
нема альтернативи –
між зрадою й коханням стирається грань.

Попереду нема надії,
лише провалля у незгоди.
Все, що було між нами – змиють мутні води.

Нові вітри в натузі –
відходять друзі...

Півкроку вправо, півкроку вліво
і вибух! Від любові лиш один обривок.
Хто не любив, вже не долюбить,
хто не страждав на мінному полі розлук –
страждати буде.

Кохана, для спасіння вистачить твій дотик
рук.

ПОЕТОВІ

Ти загнаний, мов кінь, у дебрі парадоксів.
Не вибратись. Десь промайне надії просинь,
а ти стоїш на колінах здертих
від болю безголосий,
та рівноправний у виборі голоду і смерті,
ти, що поклав на жертovníк правди і краси
вогонь липневої роси.

Кому служив ти без нагороди?
Якому роду?
А він що є? туман волошковий,
щоб ним вкриватись і божитись політикам
жолобовим
чи глина, щоб з нього дзбанки ліпити
для власної втіхи?

Живи собі, щєбеч слова прозріння,
шукай поживу серед сміття об'їдків кейфів...
Твоє горіння,
твій племінь синій
не розірве сердечні сейфи
всесильних.

МОЛИТВА II

Не дай нам, Господи, не допусти,
щоб на могилах батьків
на зламані хрести
стерв'ятник злетів
і пір'я чистив від непохованих тіл.
Дай нам надію й силу себе зберегти,
дай нам надію бути людьми.

З М І С Т

«Кому повім печаль свою»	5
Йшли черешні до причастя	6
Наші спасителі	7
Від початку	8
Летіли на північ журавлі	11
Лиш храм радіє співом піднебесним	12
Не надивлюсь на божий світ	14
Ми – Лазарі печерні напівмертві	15
Злочинний світ зливає нам	16
Воскреснуть берези тугою життя	17
Здирання риз	18
Засвітись, Єрусалиме!	20
В задиханім чвалі	22
Нечестиві	23
Як і тоді, коли у козуб	24
Неначе перед чумою	25
Спів наш кволий, спів колядний	26
Різдвяні печалі	27
Букова паморозь	29
Я ще не мертвий	31
Спомин	33
Кують зозулі сиві	34
Окаянні	36
Що за привід, за примари?	37

Скидання линовища	39
Гидкий сон	40
Повсякденність	42
Місяць, немов голландський сир	44
Жебрують барди	45
Ми Сізіфами стали	47
Настане час кидати каміння	48
Було вже болісне прощання	49
Наворожила ворожка	50
Явір мій кошлатий	51
Молитва	53
Чи ми лише до запрягу в ярмо	55
Безсилля	56
Живеш на возі з порами року	58
Чіпець	60
Зрізали сливу	62
Я всю наругу прийму	63
Про гени /I/	65
Жайворонок	67
Же раз про гени /II/	68
Бучні парламенти	70
Збіговисько башибузуків	72
Трава лугова	74
О Земле Руська	75
Карна і Жля	78

Літо	79
Примара бархатної мантії	81
Дума про учителя	83
Літа мої, немов ті коні	89
Мій крик розпачливий	90
Щоночі, щоночі у снах	91
Сам собі я опришок	92
Зацвітуть у саді вишні	93
Не жури мене, кохана, не тривож	94
Якби вгадать ти міг	96
Триптих про пісню	97
Коли, зозуле, твоє кування	99
Сумніви	100
Як з ранку до білого дня	101
Я чистим буду, як сльоза	102
Лиш так, від нема що робити	103
Над криницею у дзеркало води дививсь	104
Старі буки	105
Мінне поле розлук	106
Поетові	107
Молитва II	109

Ілля Галайда
Моя печаль повсякденна

Видало

Словацьке педагогічне видавництво
815 60 Братислава, вул. Сасінкова, 5
Відділ української літератури
080 01 Пряшів, вул. Пожарніцка, 15

як свою 477 публікацію

Відповідальний редактор Богдана Марець

Комп'ютерна верстка та друк

◆ **EXCO s.r.o.**, Požiarnická 15, Prešov

ISBN 80-08-00132-1

Eliáš Galajda

Môj smútok každodenný

Vydalo
Slovenské pedagogické nakladateľstvo
815 60 Bratislava, Sasinkova č. 5
Oddelenie ukrajinskej literatúry
080 01 Prešov, Požiarnická č. 15

ako svoju 477. publikáciu

Zodpovedná redaktorka Bohdana Marecová

Sadzba a tlač

◆ **EXCO** s.r.o., Požiarnická 15, Prešov

ISBN 80-08-00132-1

ISBN 80-08-00132-1